

Awirilikalo san 2016

San 44nan - Boko 531nan

Songo = dɔɔrɔmɛ 35



Azizi Wondérye
alibomu kura bō
ben ni lafiya kan

Le 8

Kunnafonisében bôta kalo o kalo - BP : 24 - Téléphone : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyé Bosola Bamako

Mali seneko nemogjekulu y'a ka laadalatonsigi 6nan ke

Jamanakuntigi Ibrahima Bubakari Keyita ye yamaruya di Mali ka san 2016-2017 sene kanpani baara bolodalenka waleya. Omindantigera sene ministri Kasumu Denon fe. A kera seneko nemogjekulu ka laadalatonsigi 6nan senfealamisadon mariskalo tile 31 san 2016 jamanakuntigi la Kuluba. Laje in nemogoya tun be jamanakuntigi bolo. Minisiri nemog Modibo Keyita, ministri tow, Mali senekeo kuntigi Bakari Togola, sene ni baganmara ani monni cakedajemogow ka fara u demeba tw kan, ninnu bee tun ba kene kan.

Nka sanni jamanakuntigi ka yamaruya dibaara bolodalen waleyali la, a folola k'a nini sene, baganmara ani monni minisiriw fe, u k'u jilaja min b'a to u ka baaraw be se ka tanga jidese walima jicaya kasaaraw ma. A labanna k'a nini kerénekenne ya la sene ministri fe, a ka feere bee tige, min b'a to Sémudete be se ka koori caman soro ka Mali bila ten kan Afiriki kooribasorajamaa tow cela. Ka laban k'a nini sene nemogow fe, geleya min donna nogoko la san temenen in na, o nogonna kana u soro. N'u be angere fen o fen di senekelaw ma, o ka ke numan ye. O de b'a to suman sorota be caya ka soro yiriwa. Jamanakuntigi y'a jira ko kekunyako jugu ka dabila baara kono. Fen min fana ye senekelaw nemogow ye, a y'a geleya olu ma, u k'u janto sigida n'a lamini lakanani na bagajiw labaaracogo la, forokurabo cogoya la ani tasumako la.

In'a fo a y'o layidu ta cogo min na san temenen na, jamanakuntigi y'a jira ko san 2016-2017 in kanpani fana na, jamana ka baarakena folo kemesarada la, 15 be don sene ni baganmara ani monni dafe.

Sene ministriso b'a fe ka ko kura do ke; n'o ye ka du jo ka di senekela ma a sigidugu la ani k'a ka foro laben a ye. O musaka be ben hake min ma, senekela b'o sara saratalenda kono. Mogo minnu bena ta nin ko kura in waleyali kama sigidaw la, sene ministriso de b'o nemaboo. Jamanakuntigi ye sene ministriso fo okokura innaniya sirili la. Okofe a y'a nini baganmara nemogow fe,



San 2016-2017 kanpani ye, jigi be malo toni 2.712.956 soro kan

bagandogtorow be baganmusow konomaya ni dogotoroya feere min ye k'a sababuké denkisewye, owaleyali ka sennateliya, min b'a to nono ni sogo caman ka se ka soro jamana kono ani ka joba caman laben k'u de jiegelamara soro yiriwali la.

Nin ko folen ninnu kera Mali seneko nemogjekulu ka laadalatonsigi 6nan kono fanba ye. A senfe, jamanakuntigi y'a geleya sene nemogow ma, u k'u jilaja, nin b'a to nere, nsira ani nsaban caman min b'an fe yan, o jiridenjiw an'u doro ka soro jamana togo la. Tiga caman min fana be soro k'o bayelema ka ke fen caman ye.

Tonsigi damine na, sene ministri Kasumu Denon ye caman lakali san 2015-2016 kanpani kunkan ka soro ka se 2016-2017 ta ma. A jirala ko san 2015-2016 sene kanpani, Mali ye suman toni 8.045.669 soro; toni 2.451.321 kera malo y'o la (20,5%), toni 2.092.033 kera kaba ye (26%), katoni 1.444.770 k'ekeninge ye (18%). Jamana ka sumanmakké, toni 1.635.000 de tun ka kan ka to; malo ye toni 48.000 y'o la. Koori min sorola ka di jamana kono koorko cakedaw fe, obenna toni 550.370 ma. Tiga toni 421.924 soro; sikolo toni 50.699 soro ani ka somokolo toni 65.699 soro. Jamanakuntigiye tarakiteri 1000

minnu nini senekelaw kama, 200 doron n'u minen misenw tara u la u tigw fe. A to be yen ninibaa ma bo olu la folo.

Minisiri Kasumu Denon y'a jira ko tarakiteri ninisében 1.467 de soro. Omume na 200 doron de tun'b'a soro li saratiw dafa. A labanna ka senekeso kuntigi Bakari Togola ka lajini son ji la; n'o ye ko bankiw ka jatemine ke, cogo min na wari soro be se ka nogoya senekelaw ma. K'o be son ka ke sababu ye, tarakiteri to ka se ka ta yanni ka awirilikalo in ban.

Fen min ye san 2016-2017 kanpani ye, jigi be malo toni 2.712.956 soro kan foro taari 946.656 kono. O be ben toni 2 an kilo 866 ma taari kelen o kelen na. Kemesarada la 11 bëna fara kanpani temen soro kan. Kaba bëna ke toni 2.400.548 ye, keninge toni 1.596.347, sajo toni 2.010.900. O be ben suman toni 8.798.408 ma. Koorko la jigi dalen be koorkoloma toni 650.000 soro kan ka.

San 2016-2017 sene kanpani soro n'a musaka bolodara ka bëne sefawari miliyari 201 ani miliyon 114 ma. O musaka in na, miliyari 44 ani miliyon 45 be don angere, sumansiw, bagajiw, baganmara ani monni yiriwali minenko ani senekeminiko dafe. Mali senekeo kuntigi Bakari Togola ye foli ni tanuni lase jamanakuntigi ma a bolo donni na wulakonbaaraw yiriwali koro.

Moriba Kulubali
Dokala Yusufu Jara

Sariya kura tara depitebulon fe ka nesin furancela nemogow sigili ma sigida lakodonnenn kono

Le 2



KONKO BE LE 8NAN NA

Sariya kura tara depitebulon fe ka nesin furancelajemogow sigili ma sigida lakodonnenw kono

Gelyaba be sariyaw tali la tuma bee depitebulon kono. O sababu ye min ye sariyaw sebenen don tubabukan na, faamuya cogeo kelen ta la. I ka kalan ni faamuya hake mana dan yoro min na, i b'a faamuya ka dan o yoro la. O koson tuma caman, depitetew te nogen faamuya ka da u ka dönniha hake kan, a ko la.

Sariya kura min tara ka nesin sigida lakodonnenw nemogow sigiliye ma n'o ya soro wote ma se ka ke, walima ni nemogo sigilene ka fanga tijena, gelyaba donna o sariya in tali la depitebulon kono. Nka a ma ne min k'a kera o ye.

Sariya kura in koni tara depite 103 fe, nka a ma ke fanga sinamatonw ka depitew nena, olu bora kenema u ma son ka wote.

Pariti minnu ni fanga da be file kelen na, olu dama de ye sariya in ta. Ob'a jira k'a fo ko jamanakuntigie be se k'a bolili yamaruya jamana kono bawo a kera jamana sariyaw do ye.

Sariya kura in kono jenjone yemun

ye? A b'a jira ko nemogow kerenkerennenko dabila sigida lakodonnenw kono. Saratio saratitun be na ni nemogo kerenkerennen sigili ye, o bee binna. Min bena sigi, nemogokerenkerennenwo na sigida lakodonnenw kono, o ye furancelajemogow ye.

Ni fanga y'a kolosi, k'a jatemine tuma o uma, ko nemogow te sigida lakodonnenw kunna, n'u ka kolatigejekulu ma se ka sigi wote la, o tuma fanga be wajibya ka furancelajemogow sigi sanni kow ka segin u cogoya koro la. O furancelajemogow ni kolatigejekulu mogo hake bee be kelen ye. Furancelajemogow, fanga minnu be di olu ma ani fanga min tun be kolatigejekulu la, olu bee ye kelen ye. Asigira nemogo kerenkerennen minnu no na, olu hake tun te se ka teme 7 kan wa dan tun sigilene be fana u ka se la.

Fanga sinamatonw ka depitew ka banbagaciya kun folo tun sababu

bora sariya kura in sariyasen 2nan na. U y'a jira k'o be ke sababu ye ka jamana tilali daga. O kelen min ke, o sariyasen in bilala pewugoferenaman fe.

U ka banganciya filanan kun kera furancelajemogow sigiliye nemogo kerenkerennen no na sigida lakodonnenw kono ni wote ma se ka ke k'u ka kolatigejekulu sigi. Misali la, merisigiwote ma se ka ke k'a sababu ke koronfekle yejamana kono. Meriw ni kolatigejekulu tora u no na fo ka se bi ma. Sariya sera a danna, halibolub'uno na. Utuma ni wote ma se ka ke, nemogo kerenkerennen de tun ka kan ka sigi n'o ye «déléguation spéciale» ye (delagas•on sipesiyali). Sariya kura in y'a jira k'o delegason sipesiyaliko de dabila n'o ye nemogo kerenkerennen sigili ye.

O tuma an be don min na i ko bi,

merisigikalata be se ka ke jamana fan bee Mali konno fo n'a kera koronfela yoro daw ye. O hukumu kono, sariya kura in y'a jira ko furancelajemogow

be sigi n'o ye «Autorités intermédiaires» (otorite Enterimediyeri), ank'olu de ma furancelajemogow. O furancelajemogow ni meri ni kolatigejekulu fanga bee ye kelen ye u hake fana be ke kelen ye kasoro wote m'u sigi, goferenaman de b'u sigi. Ube ta goferenamanbaarakelaw, jerejekulu, kenyereyew, ani kolatigejekulu koro mogow la. O ko be to senna fo nogoyadaw ka na waati min.

Desantaralizasonko minisiri Mohamedi Agi Eralufu ye kuma ta ka Kunafoni caman di depitew ma nka fanga sinamatonw ka depitew ma son.

U ko k'a ko siranya n'a jatige ka bon n'a basigi ye ka nesin jamana ka kelenya sabatili ma. O koson olu ma son ka sariya kura in wote. Depite fanba koni y'a wote. Demokatarasi hukumu kono, o y'a kelen ye jamana sariya ye.

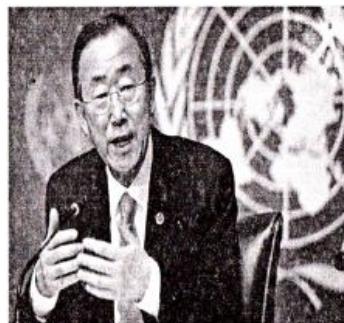
L. Alimuludu
Mahamadu Konta

Jamana yemahoronyalenw ka tonba nemogoba y'a jira ko lakana ma sabati Mali kono

Dije jamana yemahoronyalenw ka tonba Oni sekereteri zeneral Bani Ki Muni y'a jira a ka laseliseben kono, ko Alizeri Benkan taabolo ka ni; bawo fan fila bee cesirilen don a waleyali fe. Nka fen min ye lakana sabatiliye, o ma se ka sigi halibi sen juman kan an ka jamana kono; hali n'o ya soro benkan bolonobilalaw ma marifa ta nogen fe folo.

Lakana sabatibaliya koni be ka juguya ka taa a fe. Kele koro minnu be ji jukoro, olu be ka lawuli; kerenkerennenya la Menaka marala. A y'a jira fana ko Minusima ka baara ye, ka fognonkow bali, ka fokabenw sabati, ka kelenbolilaw dagayorow kolsibaasikana usoro. Nka Minusima te ka se k'o baaraw ke k'a sababu ke a fanga dogoyali ye. A be ka baara min ke sisan, o ye ka tugu bolifew ko k'ulakana walasa binkannikelaw kana se ka taamaden, jagokelaw ani faamaw ka taakaseginw yelema ka ke jahadi yeu bolo.

Kojugubakelaw dagalen be jamana kono halibi. U b'u ka walew la jamana koronyanfan fe, a cemance la ani danceewla. Bani Ki Muni y'a jira tuguni, ko kojugubakejekulu be k'u tege di nogen ma, k'u fanga fara nogen kan Sahelijamanaw kono. A y'a jira ko Zanwuyekalo tile 15, binkanni minnu kera Wagadugu lotoli la ani binkanni min kera Bamako lotoli Aradisoni na



Bani Ki Muni

nowanburukalo tile 20 san 2015, olu kebagaw ye jekulu kelen mogow ye, wa malidenw don fana.

Alikayida y'a jira k'ale de ye dunan 1 mine Tumutu ka mogo 2 mine Burukina zanwuyekalo tile 7 ni a tile 15. O bee b'a jira ko jekulu in b'a son halibi sahelijamanaw kono.

Bani Ki Muni y'a jira a ka laseliseben konohalibi, kobinkannikera Minusima mogow kan sige 20 koronfela la kojugubakelaw fe. Osenfe Minusima sorodasi 7 sara ani siwili 1, ka fara u ka baarakela 2 kan. Sanni o kojuguwa ka ke, Minusima sorodasi 2 an'u demebaga siwili 1 tun ni tora a la.

Nin bee b'a jira ko kojugubakelaw, be k'u sago ke halibi Mali kono an'an kerefjamanaw na.

Amadu M. Sise
Mahamadu Konta

Bajangara, binkannikelaw ye sira da sugujlaw ne

Jatemin na, Bajangara b'i n'a fo Dogonmara donda. Sugu caman b'a lamini na mogow be minnu segere koscbe. Koro sugu ye sibiridonw ye, Bankasi sugu ye taratodonw ye, Duwazan ta ye karidonw ye.

Ada Dawu dagayoroye Bajangara kin 8nan ye. A ka mobili kamyen nimoro ye A 1665 M5 ye. Sibifidou awirilikalo tile 16 san 2016, o mobili in boto Koro sugu la wulafnege kanje 19 waati la, binkannikelaw ye dankarai a la Kanikonbole ni Jigibonbo furance la. Mog 40 ni ko tun b'a kun. Kanikonbole be Bankasi sekili kono, Jigibonbo be Bajangara sekili kono. A ni Bajangara ce tun te teme kilometere 20 nogenna kan bilen.

Adama Jire min ye mobilobilola ye, Antinbe Kasoge tun b'ale kerefe. O ye jagokela ye Jigibonbo. Bajangara ni Bankasi ce sira in mununmununyoro ka ca. A kurukurulen don i ko sa. Adama Jire ka fo la, tuma min na ale ye tintin laban yelen ka surunya Jigibonbo la, a nana bala kabakurunw tonnen na ka sira cetige. Mog 7 tun jolen be yen. Mog 2 tun b'u la minnu kun melekelon ni jalamugu ye. U y'olu lajo ni torosimene new ye. U sinna ka muguw ci folo sanfe. U k'ale ka mobili faga. O kelen u ye mobili dayele k'ale tufa ka bo k'ale momo ka sefawari d.60 000 sama ka bo ale kun. U sora la k'ale da a disi kan, ka mobilikomogo to bee labs k'u fana da u disi kan. Telefonu ni waariw, u y'a bee bo. Minnu y'a nini k'u b'u firifiri doonin, u y'olu sebekoro gosi. U tilalen u ka baara jugu la, u y'u mabo mogow la doonin k'u ka fen sorolenw jatebo ka soro ka taa n'u yere ye teknona fe. Warije dama hake tun ka ca ni sefawari miliyon 4 ye. U n'a bee taara.

Binkannikelala ninnu tun be kuma dogonkan, bamanankan, fulakan tubabukan ani mosiban na. Telefonu tun te mogo si bolo bilen mobili kono. U selen Bajangara, u sora la polisiw ni zandaramaw ladonniya u ka geleya sorolen na. Kunafoni sora la sanni nin binkanni in ka ke, a te teme lere damado kan, nin mogo kelenw tun ye dankari mogo 2 la moto kan sira in fe.

Umaru Gindo / Dokala Yusufu Jara

Tumutu ni Duwazan furance la, mugu jugu ye sorodasi fila faga

Mali sorodasiw ka mobili yelenne mugu jugu do dogolen kan dugu jukoro. Tumutu ni Duwazan cesira kan karidon marisikalo tile 25 san 2016. Sorodasi fila tora a la ka fila were jogin. A kera Banbara Mawude temenen ka kilometere 25 ke, ka sorodasi to mununmununsaalo la ka yorow kolosi. Nin Kunafoni in sora la sorodasiw ani sorodasi koro wane minisiriso fe. A dansagonwale be senna sanga ni waati bee la Tumutu ni Gundamu furance la. Tumutu ni Duwazan ce fana faralen file nin ye a kan kojugubakela ninnu fe. Minnu be mugu jugu siri uyere la, n'o ye yerefaa suwy, ka taa o foron sorodasiw cela ani ka mugu juguw dogo dingi kono sirabaw kan, o nojenen be bi kosebe jamana koronyanfan fe. Dakabana mobili minnu be yen ni mugujuguforon te fen tine u ye, olu te Mali sorodasiw bolo. O de geleyaba b'u kan keledaga la.

Adama Jara / Dokala Yusufu Jara

Masina serekili kono, falifaagende do yera Kolongotomo

Jønnin be se k'a fo ko jøda te fali la faantan bolo an ka jamana kono? A be tilen ka mogow n'u bolominew doni yøro døw la. O n'a ta bee fali te minkeo juman na døw bolo. Mogow be fali fe u mako kama; nka falisogo dunbaa man ca. O de la fali ka ca an ka jamana kono. Ni baara te, sogokomakote se a ma. Anka nsana døb'a fo, ko mogø do te wulu dun; nka a taamajøgon b'a dun.

Baganmara ani monni minisiri Dogotoro Nango Danbelé n'a noføjama ka taama senfe Segu mara la, sibiridon awirilikalo tile 23 san 2016, u bora falifaagende do kan Kolongotomo masurunna na maloforow ni jøgonce Seguni Masina furance la. O yøro in be wele «Pønda duuru». Anisira ce te teme kilometre kelen kan. Tuma min na minisiri n'a ka jama be ka teme, cakeda nemogø do tun b'o jama na, min ne fora falifaagende in na u taato Kolongotomo. Nka a ma son ka jama lajo, a ne fora fen minna k'osementiya; sabula faa mambili te døgødogoninboli. U seggitte de sa, nemogøiny'a, nini ufe, n'usera «Pønda duuru», u ka jo ka fen do laje.

Minisiri yere ne dalen fallifaagende in kan, a nisongoja donna a la. Sabula a galabu karila. Faliwolo ton fila. Ton kelen-kelen faliwolo hake ka ca ni 50 ye. Sogo dow jinenen don, døw

wusulen don. U be manabore 40 ni kono. Olu sogolennen be faliwolo tonnen fila ninnu ni jøgon ce. Fali minnu bosolen kura don, ce 8 be yen olu be k'olu sogow tige ka ton. Barikondatige 5 sigilen be tasumaw kan, ka ji kalaya ka senw jeni. Kunkolow bosolen don. Nekiliw faralen be poggon kan fan da fe, tulow ni menw be jøgon kan fan were fe. Nuguw, sørn, fogonfogowani bijew, olu dulonnen be juruw la. Gelenin do jolen be kerefe, fali fagalen ceyaw n'u musoyaw tigelen be k'u da o sanfe. Nin bosoli bee be ka ke duguma. Wotorow be døgodoni na. Min falen mana se, u b'o dogow jigin ka da kerefe. Tasuma te ka kotige. Maloforo minnu be falifaagende in lamini na, fali 200 jøgonna b'olu kono, yanni fagali da ka se u ma. U sirilen be juru janw na. Fali fila kasira k'u sama ka sin minisiri n'a noføjama fan na, i'n'a fo u'b'a jini olu fe, u k'utila ka bo fagali ma.

Nin baara bee nemogøya be denmisennamogødøbolo, minsi hake te teme san 20 jøgonna kan. Mogo farilaje don, tamanfaraw b'a la. Dulokibanin b'a kanna, o kulusi te teme a kubere kan ni sebe ye. A k'ale ye Nizeriya jamanaden ye. A demebar a ye bagandogotorøkalanden fila ye. Ceman kelen ni musoman kelen. Olu be Masina. Olu ka baara

ye ka faliw ka keneya klosi Masina serekili bagandogotorøba togo la. Minisiri n'a noføjama ye nininkali camanke falifaagende in konomogow la. Jønnin ta ye falifaagende in ye? Falisogo ninnu be yenlasørcogodi? Sigidalamogow hakilla ye jumen ye nin baara in na? A fo an yørew t'a la ka kojubakelaw ka dumunikolaben an fe yan?

U nemogø nininkalen fali ninnu boyoro la, a y'a jira k'u be bo Moritani jamana na. A nininkalen, ko munna u ma se k'uka falifaagende inturuyen? Kuma ma soro a da.

Baganmara ani monni minisiri Dogotoro Nango Danbelé yemaruya di, segesegeli ka ke nin baara in kan. A y'a jira ko Mali kono, bagan minnu sogo be dun, fali togo t'o seben kono.. Bagandogotorøw b'o kalamia; o n'a ta bee ubc k'ujetugua kan, k'a kebaaw yere deme.

A donna kofe, ko falifaagende in turulen kalo fila ye nin ye. Utun b'a fe ka gende in turu Lønon; nka ko yenkar ma son nin waleya in ka k'u fe yen. Silamediine na, fali sognodunni konnen don. Silamew kelen k'u ka nisongoja jira ni Lønonfaamawfarala olu kan, falifagal a ninnu ye Lønon bila ka yelema Kolongotomo. Ab'in'a fo yenkar y'u bisimila n'u bolo fila ye.

Amagire Ogobara Dolo Dokala Yusufu Jara

Baloko juman: Ka sigidalafen duntaw matarafa walasa k'an ka baloko juman sabati (2)

A dun ka kan ka to an hakili la k'a fo, ko dunfen minnu be dilan dumunilabaaracakedaw fe, ka bo kókan ka don an ka jamana kono, n'a misali do ye najinin ni nóno ni nbuu ni kokan malomisenin ye, nin bee kololo fanga ka bon an ka sigida kan. Sigida sørko nasira la : Yanni an ka sigida cikelaw ka senefenduntaw san songo berema na, an be taa an doni dunfenw koro minnu be bo kokan, k'an ka cikelaw ka sugu tine, k'u ka soro nagasi.

Sigida kenejako nasiria la : dunfen najinin, minfen Soda, nin bee kogoko n'a sukarokodamtemenendon. Ninnu dunye fenwe, minnu yelema mandi farikolo la. Dunfen dafalanw don wa olu caman de be ke sababu ye ka fununbana ni sukarobana lase hadamaden ma.

Sigida n'a lamini lakanani siratige la : Nin dunfenw be kololo saba de lase hadamaden ma foro ni dumunitasa ce :

- Foro kono : nogo bagamaw be don senefen na forokenebaw kan, olu be dugukolo ni ji tine.

- bayelemani sirakan : dunfen ninnu be dilannicakeda fanga na bonya, ka bagako jidi sene kecogo feerew la dinne kono. Bee dun b'a don k'a fo, ko fen minnu be ke sumanw ni jiruw koro, olu be bana lase hadamaden ni baganw ma, u be sigida n'a lamini tine. Løninikela mogo faamuyalenba dow ka jateminey'a sementiya, ko kanseribana aniceya fagandesebana caman ju be bo dunfenw na, nogo bagama kera minnu koro. Nogo bagama donni sumanw ni jiruw koro, o kololo ka bon kosebe. A be dugukolo nagasi, wa san o san, do de be fara a tinenino hake kan ka taa a fe. Nogo bagama minnu be ke dunfenw na

walasa k'u lamara ka ne, misali la, n'a dow ye fiyetaw ye n'u be so kono, olu baga ka farin ka teme. Seereya caman y'a sementiya k'a fo, ko du caman kasaarala k'a sababu ke kenkonow ni fogonfogondimiw ye, minnu sorola bagaji ninnu fe. Nogo bagama kera suman ni balofen minnu koro, i n'a fo tamati, komitere, olu marali kuntaala manjan. Utimiya fana man bon.

Cikela minnu senekomago dennen be nogo bagama na, olu be jonyajuru la. O taabolo min tara u fe, o b'u wajibya san o san, uka nogo bagama ni furakeliw san, hali n'u songø yelenna. O jonyajuru be cikela lase jurujuguta dingé kono. O cikela masinaw ka baara kecogo feere b'u yere ka segen juguya, ka nogo bagama dilannicakedaw ka soro jidi. O bee n'a ta, laadalamarali kecogo nogomanw, musakaba te bo minnu na, olu b'an bolokoro sigida la : marali b'ore kono, bugurinje anilajirinin mugu...

Berisoni Tarawele
ka sigidalafen duntaw

Tege dara
Solomani Keyita kan



Lakanabaaw ka jekulu keréenkérénne døye Solomani Keyita miné taratadon marírisikalo tile 29 san 2016, Wagadu jiritu kono Mali ni Moritani dance masurunna na. Kojubakelaw ka minnu tun dogolen be Sama jiritu kono Kajolo mara la, olu nemogø de ye Solomani Keyita ye. Iyadi Agi Agali ka jekulu Ansaridini tonden do don. U ye binni min ke Fakola kan, o kofe a jøgøgnø minenna Sama jiritu kono yen san 2015 zuwenkalo kono; nka ale yere tunyedanke. Atuntaara a nemadogo Lajine, Saralon (Seraleyoni) ani Ganbi. San 2016 in marisikalo kono, Solomani Keyita y'a den ka na Wagadu jiritu kono. A tun b'a fe k'a to yen ka iyadi Agi Agali segeré Ifogasi kulu sanfe Kidali mara la. Mali sordasiw y'a miné yen.

Solomani Keyita bangera Kawolaki Senegali jamana na. A ye morikalan ni mandarasa ke yen. O kalanw bannen yen, tuma min na a taara Eziputi jamana na a ka kalan to keli kama, a nikojubakelaw bolo donna jøgon bolo. U y'a dege marifaciw ni mugujuguw dilanni na. Osiratige la a ye taakasegin caman ke Makan jamana na.

Solomani Keyita nanen Mali kono, a tun be wajuli ke misiri do la Bamako kono. A ni iyadi Agi Agali ye jøgon lasoro o cogo la ka ke terimaw ye. O teriya sira fe, a ka baara folo kera garibudenw tali ye ka di jihadikekelaw ma, olu kelen ka dankari jamana koronfela la san 2012 konona.

Solomani Keyita jøgon minnu folo minena, olutunye mogo 4 ye, Hamadi Jagando n'a be wele Jøkörème. Ale de tun ye jekulu in bolifenko n'a marifako nénabébaa ye. Solomani Keyita buranke don. Binni min kera Konna kan k'o miné, Hamadi tun b'o la. Asani Diko be wele Abu Leyila. Jekulu mogo to ye Ayuba Sangare ani Ali Sangare ye. Mogo minnu binna Minusima dagayoro kan Maianbugu Faso Kanu na Bamako, minnu binna Baginda zandaramakan kan ani minnu ye dankari Sogoninko polisiso la san 2015 kónona na, nin bee ye Solomani Keyita ka jekulu mogøye. Dokala Yusufu Jara

Demedonjekuluw jyɔrɔba be nafasɔrɔbaaraw sankɔrɔtali la

Ne be barikada ke ka nesin bañumankew ma, kerènkerènneny la demedonjekuluw. A fen o fen be Mali kono, ne ka foli ni tanuni b'ye. Ala n'usababu la, negesinsan cayara doonin Timisa komini kono. Dow be Timisa dugu kono, dow b'a komini dugu dow la.

Demedonjekuluw b'a la k'u joyɔrɔ fa nafasɔrɔbaaraw sankɔrɔtali la anw fe yan. O siratige la, halibi an jigii be Ala kan, an jigi b'u kan a ko to waleyali la. Timisa komini ye dugu 30 n'u bugudaw ye. Dugu caman be yen, minnu mako be negesinsa na; nka olu selen te k'a soro folo; Ni nakobaara sera ka sira soro a nema, a ka ca a la caman be son ka b'a cemanninw ni



Hamidu Tulema

musomanninw ka tungafetaa la...

Misalila, kabini Timisa nako sisanna, a soro b'a la ka jidi taa a fe. Mogow ka tilefbaro gansan fanga dögoyara. O këbaga to toro

mogokoroba deselenw ye sa. N'o te fen o fen be se ka doonin ke, olu be tile kuuru baara ke taakasegin na nako ni so ce, u ka nakɔdayɔrow labenni, nakɔson ani nakɔlafen selénw boli la. O dow ye tamati, supomu, foronto, salati ani jabaw ye. Nin fen koflens si te dese anw fe Timisa bi su fara tile kan. A kelen be hereba ye Timisa n'a lamini ma. Osababubora demdonjekuluw la. U y'an deme ni negesinsan ye. An b'u fo k'u walenumandon. Dugumisenfara duguba kan, demedonjekuluw be baara ke n'u bee ye.

Hamidu Tulema animateri don «Arajo Sigida Yiriwaso» la Timisa

Denmisénw be nogondanw ke dolomin yere de la sisan

Anka nsana do b'a fo ko «na ka nogono (sugune) koro ye nin ye, o jirakun te kɔnɔmuso la. Ni nsana in ye tige tigi-tigi ye. Bee b'a don ko silame ka ca Malidé kono; nka o ma dolomin balijamana kono. Mogokoroba fanba de tun ye dolominna ye. U tun be denmisénw ni musomiscnw de gen dolomin na. An be waati min na dolomin kelen be mogokoroba w nagarilaboye. A dun be ka fo ko n'i ye Maliden kemesarada, 90 ye silame ye. An y'a men fana, ko kerecen numan te dolomin, kuma te k'a min fo k'i yere halaki. Bi-biin na silamedenw be nogondan ke dolomin na. San 2014 konona na,

jateninenaw y'a jira ko Mali be joyɔrɔ 3nan na dolomin na dije kono. O kuma in digira Malidenwa a waatila; kasoro n'i seginna ka jatew fesefese a nema san 2016 in na, i b'a soro Mali ye joyɔrɔ folo soro dolomin na, walima joyɔrɔ 2nan. Fen te ka bo a la; do b'a la ka fara denmisénw ka dolomin fanga kan, do b'a la ka fara dolominna hake fana kan. Dogolako yere te dolomin ye bi. Faamaw ne b'a la, faantaw ne b'a la. Dolosaradalen be feerekeyorowla sanga ni waati bee la. Min mana na, o be ban yoroni kelen, ubi teliya ka taa mobili fa ka na tuguni.

Yaya Mariko ka bo Senu Bamako

Bidon de b'a to ni ntolatan te ke segen fu ye

Ne be kuma Mali ntolatan kan. Farikolonenaje suguya min don, a kanu ka bon mogo caman kan jamana kono. Nka Mali ntolatan, o jasiran ka bon n'a nisɔndiya ye, k'a sababu ke bidonbaliya ye nɛfemogow bolo.

Ntolatan diya ye bidon ye. Bidon de b'a to ni ntolatan te ke segen fu ye ntolatan kene kan. O siratige la, ne be min fo ntolatan nɛmogow ye, u ka dabali tige bidonko in na. Ala ka sannayelen di Samataségew ma.

Tungafetaa geleya te fo ka kan

O temenen kofe, ne b'a jira jamanadenw na, ko tungafetaa ka gelen, o ye geleya dan ye. A te se ka fo ka ban. Taamasira janya, cencen ni kogoji, kongo ni minnogó, binkanni, siyɔrɔ jugu, baarasorobaliya anifaamajuguw, ninbee de be tungafetaa geleyaw la.

O hukumu kono, ne b'a jini jamana nɛmogow fe, u ka dabali numan tige tungafetaalaw kunko be se ka nogoya cogo min na. Ne ma deli ka bo jamana kokan, nka n'y'a men, ko ni tungafetaalaw minena jamana dow kan, k'u b'u ke nogon kan kaso la i n'a fo baganw, ka laban k'u gen ka na u ka jamanaw kan. Hali minnu mɛnna yen, olu t'u bolofenw tali masoro ka na n'o ye.

An bee ka je k'an fanga fara nogon kan, ka fura jini tungafetaa geleya la; sabula ne ne t'a dabila cogo la. Ala ye dugukolo da k'a fenseñ an k'andahirime jini a kanfan bee fe. An se te genni in na; nka ni minnu genina, k'u be bilä ka na, Ala ka se n'u numan ye jamana kono.

Aba Bari ka bo Banga, Sibila komini na Sinsanin, Segu mara la

Yala an be suko ke cogo min na sisan, o y'a kecogo koro ye wa?

Waatiw temena, mogokoroba suko ni denmisénin suko kecogo tun te kelen ye. Folo, nidenmisén tun fatura, sudon mana ban, mogow tun béná sigi du kono ka dugawudonw ke. O tun y'a bannen ye; mogow tun be kosegin i ka so. Nka an be don min na, mogokoroba suko ni denmisén suko te don ka bo nogon na. N'i ka denmisén fatura bi, n'i ma i yere ke ce ye, i be son ka boli ka taa k'o sukkelaw to i k'o. Sabula saya ye busan ta an nɔfe cogo min na, a fana ye busan ta dumuni nɔfe o cogo kelen na. Mogo dow ka sukokeyorotaa kun bee ye dumuniko ye. U be jine su ko fo dumuni. N'i ye mogow ye girin na san 30 denmisén sukokeyorɔ dumuni kan, i dabali be ban. A na k'i jenà ko san 80

mogo do de don.

Suko kelen b'a damanakunko ye wula kono bi. Fo dow be dakatabafiniw don k'u sebekoro masiri ka taa sangabondaw la. Hiné ni makari den kelen t'a kene kan bilen.

Ne b'a jira n mogopogonw na, ko suko te nɛnaje ye. Saya ye fen min ye, bee b'a don, i ka mogo bolén don i taya la pewu. An ka banbaats hine mine. Don bee ye dumuni y'an bolo; saya de ye waati ni waati ye, wa saya be nɛnamaya de nɔfe.

Asani Tarawele ka bo Kokuna, Kakolondugu komini na Sikaso

Farafinnogó ye senekela demenan fɔlɔ ye

Ni b'a jini senekela bee fe, u k'u sinsi farafinnogó kan, sabula ni senekedugukolow kɔrɔla, ni farafinnogó te, soro be dogoya ka taa a fe. Semudete ka bilasiiraliw konona na, farafinnogó dilancogo nɛfora. An bolomadalen bi angerre min kan, sisan, an b'o jiri tige k' folo ke waati min na, an tun be suman toni 7 bo a taari 3 kono. An tun be angere suguya min don ka foro la, o tun ye kurukuruma ye n'a be wele Deyape (DAP). O bore fila ni ire (urée) bore kelen tun be den taari kelen na.

Ne ni n kɔrɔke, an mogo fila tun ye senekela ye o waati la. Halibi o foro kelen in be ne bolo. Ne be taari 6 sene o la. Nogofin (Onne) bore 3 ani ire bore 1, n b'o don a taari kelen o kkelen na. O bee la taari 6 in soro te tème toni 7 kan. Mogow be kabakoya ne ka foro soro la; sabula olu t'a don o bee be soro a la cogo min na. Kasoro kabako te; ne be farafinnogó de fana matarafa ka fara angere kan.

Anw fe lɔna yan, mogo minnu be farafinnogó k'u ka foro la k'a labo a nema, olu ka soro b'a ta toni 1,5 la ka se toni 2 ma. O b'a jira ko farafinnogó joyɔrɔba be senekela ka soro yiriwali la. O siratige la, ne b'a jini Mali senekela bee fe, u k'u sinsi farafinnogó kan. Sabula an be ciikedugukolo minnu kan, u caman kɔrɔla. A dow b'an bolo a be san 40 ni kɔbɔ. Ni nɔgo ka deme te, nɔsunw ni falenfen si were ka dunta t'u dugukolow la bilen.

Alujan Tarawele ka bo lɔna Marisikalo tile 22 san 2016

Jibaranin (sɔmɔ) be ka mo sisan

Ne b'a jini senekelaw fe, u k'u janto jibaraninforow la, ka forow laben, ka jibaraninsunw kɔrɔlaw laben, ka furabulu jalaw ce ka bo jirisunw kɔrɔ. N'o kera jibaraninkolo tomori be nogoya forotigi bolo. N'b'a jini bagantigw fe, u k'u janto jibaraninforow la. U kana a to baganw ka don forow kono ka tipeñi ke. Sabula ni misiw ye jibaraninkolow dun, o be do bo senekela ka soro la. An k'a don ko

jibaraninkolo dunni man ni baganw ma. Senekelaw k'u jilaja jirritur fe halibi, ka da jiri nafa kan an ka sigidaw la.

Ne b'a jini jamana nɛmogó fe, u ka senekelaw deme jibaraninforo dancogo n'a ladonko numan na.

Jiabaráninkolo be se ka bayelema ka ke fen nafama caman ye, minnu dunní ka ji hadamaden farikolo ma.

Adama Berete ka bo Kacoroni, Sikaso

Dukene n° 137 :

Bamako komini wɔɔrɔ (3)

Bamako tilala k'ake komini 6ye san 1978 utikalo tile 18 jamanakuntigisariya fe. Yelema donna o sariya in na san 1982 feburuyekalo jamanakuntigisariya fe.

Bamako komini folo : o mogo hake ye 256.216 ye. A ni Jalakorji be danbo kejeka fe. Tilebinfe a ni komini 2nan be danbo. A ni Gabakuru 3 komini be danbo koron fe. Worodugu fe, ani Ba Joliba be danbo. Kejeka fe ka digi koron kan, a ni Sangarebugu komini be danbo. A dugukolo kene bonya ye kilometerekene 34,26 ye.

Bamako komini folo kinw ye 9 ye : Bankonin, Bulukasunbugu, Jelibugu, Dumanzana, Fajigila, Sotiba Korofinna min be kejeka fe, Korifinna min be worodugu fe, ani Sikoroni.

Bamako komini filanan : A kinw ye 11 ye : Naarela, Bozola, Bagadaji, Medinakura, Misira, Hipodromu, Kenzanbugu, Bakaribugu, Sanfili (TSF), Izinikin, ani Buguba.

Bamako dugulenkiw be Komini filanan kono. Obolenko yen, Bamako izini keme na, bi seegin be komini 2nan kono (80%). Komini 2nan kene bonya ye kilometerekene 16,81 ye. A mogo hake ye 160.680 ye. Bamako suguba n'a lamini fan dow be komini 2kono, ani baarakayoro caman n'o ye birow ye. Komini 2nan ni Korofinna k'o be danbo koron fe. Tilebin fe a ni Ponze Kulu be danbo. Worodugu fe, a ni Ba Joliba be danbo. A be Bamako kejekayfan dan na.

Bamako nimayor ye Komini 2nan

yebisoreko siratige la. Farikolonenaje keyoro belebele 2 b'a kono, n'o ye Ominisipori ye ani Wenzen Kulubali. Nka komini 2 sera a danna, a falen don tetewu, a te se ka bonya bilen. A dubaw yerekera ka taa kin werew kono. Bamakodugutigilakawdagayorodon.

Bamako komini sabanan : Kejeka fe ani Katiserekilibedanbo. Fasojama togolanbedaba, n'o ye wolofobugu nbedaba ye, jamana ka yeremahoronya lenajew tun be ke yoro min na, o b'a ni komini 2nan danbo koron fe. Worodugu fe a ni Ba Joliba be danbo. Tilebinfe, a ni Farako be danbo. Adugukolo kene bonya ye, kilometerekene 23 ye. A mogo hake ye 119.287 ye. Komini 3nan sugu belebelena'a baarakayoro ka ca kosebe. Bamakosuguba, Dabanaani ani Dibidinan, olu b'a kono.

Kin 20 be komini 3nan kono. Sirakorodunfinni Kuluninko, olufarala komini 3nan kan.

Bamako komini naaninan :

Ale be Bamako tilebinyanfan fe. A dugukolo kene bonya ye kilometerekene 37,68 ye. O be ben Bamako dugukolo 14,11% ma. A mogo hake ye 300.085 ye. Mogo hake kilometerekene kelen kono, oye 79,64 ye. A ni komini 3nan be danbo kejeka fe ka digi koron kan. Tilebin fe a ni komini Mande be danbo. Worodugu fe a ni Ba Joliba be danbo.

Mandenkulubetem a kono k'a yoro dow ke kulumayorow ye. Yoro minnu

be badinge kono, olu ye falamayoro ye. Komini naaninan dugukolo fanba be Ba Joliba ni Mandenku furance la.

Jiboloko nasirawla, Farako walima Jafaranako ani woyowayanko, oluy'a ko nenamaw ye, ka fara Ba Joliba kan. Jisurutu beSibiribugu.

A samiyec ye kalo 5 ye, k'a ta zuwenkalo la ka se okutoburukalo ma. Sanji hake min be na o be millimetre 800 ni 1200 furance la. Fonene be damine nowanburukalo ka ban zanwuyekalo laban na ka don feburuyekalo damine na. Tilema be damine marisikalo ka se mekalo ma.

Ajiri fanba tun ye jala, malijirininani mangorosunw ye. Sisan, olu caman tigeri k'u ke sojorow ye. Sisan, sojorow banna. Mogow be ka yelen Lasakulu la ka sow jo.

Bamako komini naaninan kin ye 8 ye: Taliko, Lasa, Sibiribugu, Jikoroni-Para, Sebeninkoro, Hamudalayi, Lafiyabugu ani Kalabanbugu.

Kin min ka koro n'a to bee ye, o ye Lasa ye. Osigira Sibi Kamaraw fe sankeme 18nan waatiw la (18^e siècle). Sibiribugu fana sigira Sibi Kamaraw fe sankeme 19nan waatiw la (19^e siècle). Kalabanbugu sigira san 1860 waatiw la Kurusalen Kamaraw fe, u bolilen Samori Ture ne. Taliko sigira san 1860 waatiw la Mariko Tarawele fe ka bo Sanankoroba. Jikoroni sigira sankeme 19nan na Layi Jakite fe, ka da a kan, o yoro in dira a ma a jatigw

fe n'o ye Naarew ye. Sebeninkoro sigira san 1910 waatiw la, Beledugukele mogo porogotolen dow fe, Fodeba Sangare ani Moriba. Jatigw de y'u lasigi o yoro la, n'o ye Naarew ye. Hamudalayi sigira gofereneri Luwo fe tubabutile la san 1946 waatiw la. Lafiyabugu sigira malitile la, Modibo Keyita fe san 1961 k'a di malidenw ma minnu genna ka b'e Senegali federason cilen.

Bamako komini duurunan : a dugukolo kene bonya ye kilometerekene 41 ye. A mogo hake ye 249.727 ye. A ni Ba Joliba be danbo kejeka fe. Worodugu fe, a ni Senupankurunjiginkene bedanboani Kalabankoro komini. Koron fe, a ni komini 6nan be danbo anni BaJoliba. Kin 8 b'a kono : Sema, Karicemali, Badalabugu, Torokorobugu, Bakojikoroni, Sabalibugu, Kalabankura.

Bamako komini woɔɔrɔn : Ale de ka bon ni komini to bee ye. A kene bonya jatera k'a ke taari 8882 ye. A mogo hake ye 600.000 ye. Kin 10 b'a kono : Banankabugu, Jannegela, Falaje, Mañanbugu, Misabugu, Namakoro, Senu, Sogoninko, Sokorji, Yirimajo. A be ka bonya ka taa a fe ni kin kuraw ye, i'a fo Fasokanu.

Bamako komini 5nan ni 6nan be Ba Joliba kininfobolo kan. Komini 4 tow be BaJoliba numanfibolo kan.

Mahamadu Konta
An ye nin kunnafoniw soro
Entereneti kan

Kidalı mara la, foronbaranin ye Faransi sordasi 3 faga

Mogo saba fagalen file nin ye Faransi sordasiw la jamana korofela la. Kasaara in kera taratadan awirilikalo tile 11 san 2016 Tesaliti masurunna na; Mogokelen fatura a yoro la; fila tun joginna. Omogofila minnu tun joginna, a don kelen wula fe olu fatura. Fagali in sababu bora foronbaranin do la, min tun donnen be dugu jukoro sira kan. Faransi sordasiw ka mobili yelenna o kan.

Hakilijajigina, Faransi sordasikulu min tun be wele Seriwal, o daminenan san 2013 zanwuyekalo la, ka ban san 2014 zuluyekalola. Barikanibilala o no na. O kera san 2014 utikalo la. Seriwaliko kono Faransi sordasi 10 fagara. Barikaniko daminenen 7 fagara.

Mangoro

Mangoro ye Endujamana koronyanfan ani Birimani jamana jiri ye. A ye Malilasoro san 1890 waati la tubabumoriw fe. O mangoroju folow turula yoro min na, o kera Kita ye.

Kalankene n° 163nan : Kan togorew

Bamanankan maben sira kan, an k'a don k'a fo «kan togore» be yen, dage togomaw» be yen ani «dage koronogonmaw».

Ninnu bee n'u koro be pogon na. Nin sen in na, an be do fo kan togore kan. Kan togore ye mun ye?

Kan togorew (niveaux de langue)

Kan mona ka se hake min ma, o y'a togore ye, a moda. Mogo b'i sen don dingue min kono ka jigin kolon kono ani ka yelen, olu be wele bamanankan na togore.

Jlininikelaw y'o de ta k'o sanga kan moni hake ma : ni kan mona kosebe, a togore nafa b'o cogo la, o ye togore folo ye.

Ni kan moni hake ye mankan ye, a togore be dakun filanan na. Ni kan moni hake ka dogo, a be togore fitin na.

Misaliw : ni mogo min ko :

- N be taa bo ke.

- N be taa nejen na.

O kumasen 2 te togore kelen ye. «N be taa bo ke», o togore ma mo, o ye

togore fitin ye, o be dakun sabanan na, (togore 3nan). «N be taa nejen na», o togore moni hake ye mankan ye, o be dakun filanan na, (togore 2nan). «N be taa sutura la» ani «N be taa banako», hali n'o y'a soro o fobaga man ca, o togore moni hake ka bon, o be dakun folo la (togore 1)

Faamuyacogo were la, Jeli Bazumanaba ka dönlili koronaw togore hake ye 1 ye, jeli misenin caman be yen, olu ka dönlili togore hake ka dogo : 2nan walima 3nan. O b'a jira k'a fzumana Sisoko be kuma minnu fo a ka dönlili kono, olu barika ka bon, olu togore be dakun folo la, o ye togore 1 ye. An ka misali werew laje, an ye minnu bo «Bamanankan Maben» gafe kono, min sebenna Mali, Faransi ani Norwezi jamana jininkelaw fe. O misaliw file. - Kaba ani mano, olu ye togore kelen ye;

-negene ani bawuli, olu te togore kelen ye;

- k'i sigi ani k'i goro, olu te togore kelen ye;

- faraje ani tubabu, olu te togore kelen ye;

- doma ani soma, olu ye togore kelen ye;

- foronto ani kelekélé, olu ye togore kelen ye.

Nin ye misali werew ye :

A sara : togore 2nan

A jufara : togore 3nan

A fatura : togore 1 folo

A sosegina : togore 1 lo

A banna : togore 2nan

A ye dije to : togore 1 lo

Kolsili : Togoreko b'a jira ko donnibaga, naara, olu ka kuma fanba be togore 1 kono.

Denmisew ka kumaw, donkilidala gansanw ni yelekomogow ka kuma caman be togore 3nan kono. Togore min be faamuya jama fe, o ye filanan ye. Mogolafaamuyala caman be kuma o de la.

Mahamadu Konta

Maakorobaro :

Meter kunnasigiw (multiples du mètre) Bimetere (décamètre)

Nefoli : Bimetere ye mun ye ?

Jurukise be Bakari bolo janya sumani kama. Jurukise in janya ye metere tan ye (m 10) ye. Bakari ka jurukise ye bimtere kelen ye.

An ko jatekalan na, tan (10) ye bi kelen ye. O tuma metere tan, (m 10) ye bimetere ye (bin).

Bakari ka jurukise be sanga joloko ma sumani be ke ni min ye. A togo ye sumanijoloko. Sumanijoloko ye bimetere kelen ye walima dekametre (dkm) kelen - bin = dkm : m 10.

Bimetere (bm) ye metere kunnasigi ye. Janya minnu ka jan ni metere ye a be fo olu ma metere kunnasigi, i n'a fo kememete ari bameters n'o ye kilometere ye.

Kolosiliw

So kelen, jateden kelen. Nin so fila la, numanfeso ka bon ni kininfé ta ye siye 10.

Kunnasigi	Jonjon
bim	m
1	0

Kininfé ka dogo ni numanfeta ye siye 10.

An ka bimetere (bim) ni metere (m) haké dōw seben katimukonok'ukalan

Kunnasigi	Jonjon
1	0
3	0
6	8
9	9

I yere sifile ninnu na :

N'i be bimetere da bayelema ka ke metere ye, i dan ye ka fu kelen sigi bim in kinin fe.

1. I yere sifile ninnu na :

- metere joli be bim 3 kono ? Bim 12

kono? bim 137 kono? bim 7.896 kono?

2 - I yere sifile ninnu na :

- metere 20 ye bim joli ye?

- metere 300 ye bim joli ye?

- metere 7.650 ye bim joli ye?

N'i be metere da bayelema ka ke bim ye, i dan ye ka fu kelen faga da in kinin fe n'a labannen don ni fu ye.

Nka n'a labannen te ni fu ye, i be nkori

sigi da jateden laban numan fe.

Misaliw : metere 68 : bim 6,8

metere 835 = bim 83,5 ye.

I yere sifile ninnu na :

metere 15 = bim ye

metere 96 = bim ye
metere 79 = bim ye
metere 6 578 = bim ye
metere 1005 = bim ye
metere 65.070 = bim ye
N'i be kafoli walima dōboli ke, ni sumanikelanw te sugu kelen ye, i be folo k'u bayelema ka ke kelen ye ka soro ka jatemeine ke ..

I yere sifile ninnu na :

m3 + bim 5 = m ye

m 38 + bim 3 + m 12 m = ye

m 4 + 14 + bim 1 = bm ye

bim 5 - m 16 = m ye

bim 5 - m 37 = bm ye

bim 5 - m 120 = m ye

Karamogo Daramani Tarawele
sumanikelanw Kalan diya,
1998 san utikalo

Bamako funteni kera damatemé yeninan

Dönnibagaw ye kulekan min bo kabini tumajan, a kololowbe ka tijenew ke dije fan tan ni naani kono. Ja, jidese, sanjidese, funteni damatemé, nene damatemé, dugukoloyereyew, takurunw, fine ji nogoli, yorow tolili, adw..., olu be ka caya dije kono ka taa a fe.

Nin waleya jugu ninnu ju fanba ye hadamaden ye. Hadamaden kera nkoren ye k'a yere furu fara. Bawo hadamaden nana a jate mine, k'ale be here soron'a ye kungo ni sigida n'a lamini halaki. K'a te balo, k'a te wari sor, n'a ma dankari a lamini na.

An b'o kololo juguw de kono bi. Mogo si se t'a la, u be ke fo ka juguya.

Bamako tilema ninannama y'o misali do ye. Funteni ni jidese be nini ka fa wuli Bamakokaw la. Kurankogeloya nana fara o kan. Faamalamogo minnu b'u wasadon fiendilan walima sumayadilan na, ni kurun tigera, a be k'i n'a fo jinebana wulila olu la. Dugu fan dow yere be yen, kurun te yen, orobine te yen.

Kurandilan n'o ye gurupuye, otigiy man ca. Kölönjiw te se ka min; bawo bo segew ani galaji segew y'olu tije a meenna. Enerizi be ka ji min tila orobinetigwi ni nogon ce, o te ka laboli ke. Kin bee te se k'a soro nogon fe. Ni ji be ka coolo-coolo, yorow do la, i'b'a soro a tigera yorow do la, a be burututu yorow min na, o man ca de.

Bamako mogo miliyon 2 ni ko be nin geleya in kono kabini marisikalo jora.

Ab'iko tile jinginna doonink'a surunya kunsémew na. O be senna fine be to ka jokelenwu, halijiribuluw te lamaga; kunkolosemew be tobi, ninakiliw be fereke, nooon be ja, new be suran. Filen ni galama mana tu nogon na dörön, balawubé wuli; bawo be dusu tijenendon. Saya osaya, kaburudow

be ka ke i ko sugu fiye, sudonnaw cayako jugu fe u kono. Su koro do be bo ka kura don o no na.

Hadamaden donyoro banna, se t'a ye dabali t'a ye. A ni min be nogon na, o t'a filan ye. Dow be k'u jigi ke Ala ye misiriw ni Egilizw kono sanji wele la walasa neema be jigin dugukolo kan. Dow kelen be k'u yere bila funteni bolo n'u lankolon tena yaala.

An be nin bee la bolifewn sisiv ani gabugukonosisiw, ka fara folokow kan minnu be wuli bolifewn fe, olu fana b'an kan.

Fura be nin bee la, o ye miiri ni taasi ye, k'a dən k'a k'o k'o a fura be an yere de bolo, feere ni wale; nk'a te taa miiri ni taasi ko.

Toliso konni t'a fura ye. O funteniye damatemé ye. Simansobaw fana t'a fura ye. A fura ye min ye, o ye bogó labennenko numan ye. Biliso labenniko numan ni sojo feere kuraw ye.

A fura do ye ji saniman minni ye ka ji min hali ni minnogot'i la. Nka Bamako orobineji te ji banakisentan ye ka da a buruburu sidonbaliw kan.

A fura do ye jirisumaw ye, o be jirituru kofo, ka jiritige kon. A fura do ye saniya ye : ka dugu saniya, ka duw saniya, ka lamini saniya, ka farikolo ni donfini saniya.

Tije na, funteni fanba ka bon Bamako bi kosebe. O funteniba min be sisan, a ka jugu hadamadenw ka kenyaya ma. Sabula farikolo be sebekoro kalaya ka dantemé; a be se fo degere 39 ma. Funteni be na ni ko caman ye mogow la : kunkolodimi, foɔnɔnege, dusumangoya, ḥenamini, fo dōw be kirin k'u bin. Ni nin taamasiyenw kolosira mogo minma, a numan ye ka dabali tige k'a fari lasumaya.

Funteni be mogo farilaji sama ka ban pewu. Minnogob'i segen, i fari be ja i kan. I nunkononaw n'i dakononaw bee be ja. I girinya kemesarada la 5 be se ka bo o la. I farikolo be segen kosebe, sunoga te ban i la.

Funteniba ka jugu mogokorobaw ni denmisenniw de m'a kosebe. N'a be farilaji ja, mundaka kanka ke walasa k'an tanga a mantooro ma? Dogotoro Maliki Buware be baara ke Lopitali Gaburuyeli Ture la Bamako; ale y'a jira ko mogow ka kan k'u yere tangatile ma; kenenerennya la tile ka farin waati min na. Nka ni tilelaboli y'i ma wajibi ye ko min na, a numan ye i k'i kun datugu. Fini minnu te corin mogo la n'u ka fegen ani koorifiniw de kanunen don funteni kumbenni na; sabula fine be don olu fe ka farikolo soro.

N'an be dumini ke, an k'an hakili to an yere la ka ji joyoro bila. Ni minnog y'an mine doron, an kana a lomine; an ka ji min. A mana ke cogo o cogo, funtenibe o, funtenite o, an k'an jilaja tile kono an ka ji minnen hake dogoyalenba ka ke litiri 1,5 ye. Dolu ani minfen were minnu be mogo bila sugunebakela, an k'an yere kolosi olu fana minni na funtenibabo waati la.

Dogotoro Mamadu Jakite ye sonkun ka kenyaya jedonbaa ye; ale y'a jira ko mogokoroba farilaji kemesarada la, 60 ye ji ye, denmisenniw ta b'a ta 70 la ka se 75 ma. Kunkoloseme konoferenw kemesarada la 90 ye ji ye. Fasajuruw konoferenw kemesarada la, 75 ye ji ye. A ko Ala ye dije don o don da, ji litiri 2 fo 5 be sama ka bo hadamaden farikolo la. A numan ye k'o ji bota nonabila an ka kenyaya sabatili hukumu kono.

F. Nafo / Dokala Yusufu Jara
Mahamadu Konta

Marifasonya lakanabaaw yere fe yen

Sanga ni waati bee la an be nin kunnafonijugu in men lakanabaaw fe. N'ye kelekeminew sonyalikuma ye. Adamincen meenna doonin. Min yere kera garadiw ka yoro la kosa in na, o kera sababu ye k'olu ka nemogo Zumana Jawara bolo baara la folo. Nka kelekuntigiyw o jira k'olu nemogo ka ko te nin na; k'u k'a bolo don a ka baara la a no na.

Kunnafoniw y'a jira ko marifa suguya minnu be wele tubabukan daje surun na Efesa (FSA) ani Peyeru (PM), n'u be wele fara kalasinikofu, k'olu caman sonyana garadiw ka maramafen lamarayorla. Da kelen ma fo a la; nka a fora k'a ka ca ni 20 ye. Segegeleiwb'e senna min b'a to tege be se ka da marifasonya ninnu kan. Qunununuw y'a jira ko marifa ninnu sonyana k'u feere mogo murutilen korow ma, min b'a to u ka se ta ta Mali kelecewla. Sabula a fora k'u si tena ta o la ni kelekemarifa t'i bolo. O de la u b'a la ka don da bee fe ka marifa nini ka soro walasa u na se ka ta Mali lakanabaaw la. Omin ye ben ni lafiya be kanseben kono do ye.

O benkan in konoko labatoli de be ka maramafensona caya an ka lakanabaaw ka fenlamarayorla la sisani. Marifa suguya ninnu songo ka ca. O nata fe, lakanabaaw yere b'u denk'u ta k'u feere wari nofe. A kelén songo b'a ta sefawari d.60 000 la ka se d.70 000 ma.

Berema Ture / Dokala Yusufu Jara

A' ye Kibaru
san k'a kalan

Hijilataa hukumu kono, taabolo kerenkrennen dantigera pankurunko cakedaw ye

Mali silamew ka hijilataa Makan jamana na, na, o te biko ye. Kankun Musa ni Asikiya Mohamediyeh hijilataa minnu ke kabini san 1300 waati la, o gintanw bonyara kosebe. Kabini jamana y'a ka yemahoronya soro, faamaw ye hijilataa labenni damine ka taa ni silamew ye. Hijikelaw be ka caya ka taa a fe, lo jama cayara goferenaman kelen ma. O de la san 1999 goferenaman ye sira di kenyereyew fana ma u ka hijidenw lase Makan. O de la hijilataa ye cogoya fila ye an ka jamana kono sisan : Goferenaman taw ani kenyereyew taw.

An be don min na halibi hijilataa be ka caya; nka a kolbsira taabaaw fe, ko minnu be pankurunji ni ka ta ni hijidenw ye, ub'uka soro de makaran kosebe ka teme mogow ka hiji kecogo numan kan. Hijidenw be degun suguya bee ye u ne na taakasegin konona na. Bolokonnin resinnen be kenyereyew de ma kosebe a ko la. Haligeleyaba minye hijidenw soro hiji temenen in na, o kuma caya hijidenw mincogo kan ulasebaaw fe. Ajinina yelema numan ka don baara kecogo la. O de koson diinekow minisiri ye laje min ke kosa in na, o kun ye ka dabali tige hijilataa labenko numan na. O hukumu kono, taabolo dow dantigera k'o ke seben ye ka di kenyereyew ma, ni min be se k'o konokow matarafa, o na yamaruya soro ka taa ni hijidenw ye Makan.

Habibu Kani min ye diinekow minisiri ka baarakajekulu kuntigi ye, o y'a jira ko musalah fosi tenu don sariya matarafali la tuguni. Ni



Hijiden 7.500 dira kenyereyew ma

min be se ka sariya matarafa, i be taa ni hijidenw ye, n'i te se ib'sen bo a la. Wa ni min y'a tuguk'a kun don a koro, ni geleya bora a kono, o be nangji fo nangiko jugu. Sabula hijilataa tenu di cakeda si ma bijlen ni dagayoro lakodonni t'il a ka mogow ta ka bila yen a baaraw sabatili kama.

Taabolo mindantigera hijilataa kone na, o file : Mogow taakasegin hiji la, o yamaruya seben ka soro cakeda bolo min sorolen kuntaala b'a ta san kelen na ka yelen. Cakeda dagalen be yoro minna, seben min b'a jira k'o ya a taye walima k'o b'a bolo luwanze la. Cakeda ka asiranzi seben. Baarakela hake min be cakeda bolo, olu ka lyenipeyesi (INPS) saraliseben.

Cakeda be wari min sara bolomafara ye hijiso la o seben. Seereyasben min dira cakeda ma minisiriso fe a ka hiji temenen labenw kecogo kan ani cakeda ye wusuru min sara jamana ye soro ka taa ni hijidenw ye.

Makan jamana y'a jeya Mali ye, k'a be se ka taa ni hijiden 9000 ye. O hake in na goferenaman b'a jo ni mog 1.500 taakasegin ye, a to 7.500 be di kenyereyew ma. O la mogow hake min taakasegin be se ka di kenyereye cakeda min ma, o be talike o fangala la. Cakeda kelen kono ka hijiden dogoyalenba ye mog 50 ye; a cayalanba fana ye mog 500 ye. Nka ni farajogon kenyereye cakeda don, a be se ka ke hijiden 600 be labila a

ye. fen min ye hijidenw bisimilayoro ye, Makan faamaw mana yoro min dantige u ye k'o mogow hake fo, cakedaw wajibiyalen don k'o labato. O benkanseben min be bolonbila u ni Makan faamaw ce, o seben do be di diinekow minisiri ma joona ka kon tile 9 ne yanni taali don ce. Cakeda bee fana wajibiyalen don k'a ka hijidenw kalan hiji kecogola anik'uka sebenko bee nenabo ka kon taali ne Makan. Mogow ka kan k'a ke cogo min na pankurun kono ani pankurun jegenw mincogo saniyala, o bee be nefo u ye. A be taali don ani seginni don fana fo u ye ka fara lerev dantigeli kan. Hijiden bi duuru o bi duuru, mogow faamuyalen kelen be bila olu kunna hiji kuntaala kono. Hali taali don ani seginni don, o mogow faamuyalen bee b'a janto a ka mogow ka taakasegin cogoya la pankurunjiginkene ni hijiso ce Bamako kono. Ni hijiden sera Makan, cakeda bee wajibiyalen don ka mogoci ka taa a ka hijidenw kubnen pankurunjiginkene kan ni Malidrapo ani cakeda ka taamasiyen ye. Ka bo pankurunjiginkene na ka se jatigila la, o furance janya hake be fo, jatigila ni misiri ce janya hake be fo, seliwaatiw, dumunikewaatiw fana be fo. N'u be bo dugu do la ka taa dowera la, o mobiliko cogoyaw be fo.

Ni hiji banna, ka hijidenw ta Makan ka se n'u ye Jeda pankurunjiginkene na, ka pankurun ta yenka na Bamako pankurunjiginkene na ani ka bo yenka na hijiso la, o ye wajibi fana ye cakeda bee ma.

L. Alimuludu
Dokala Yusufu Jara

Kalo farikolojenaje kibaruya

maliyen jiginna kupu kafu kono.

- Mali Ntolatan sanpijona daminen : Alihamudu lilahi, Mali ntolatan sanpijona sera ka damine. A b'i ko kel'e banna. Ntolatanton 20 be jinan jogondan ke. Utitala kulu 2 ce : A ani B.

Kulu folo A : Jaarela ce 11, Sitadi maliyen, Nanan, Sobe, Eliseba, Duguwolonwula, Sabana, Bugunin, Tumutu, Misira Olenpiki.

Kulu B : Jolibé, Ereyali, Ayesibe, Bakarijan, Dëbo, Sôròdasiw ka ntolatanton, Sesika, Kati Mamayira, Polisiw ka ton, Kita.

- Afiriki musomanninw ka Kani : Afiriki musomanninw ka Kani benn ke Kameruni jamana kan k'a damine nowanburukalo tile 19 na ka se desanburukalo tile 3 ma. Nin y'a siye 12nan ye

- Jamana 8 be ye a kene Kani : Kameruni, Gine Ekatoriyali, Eziputi, Afirikidisidi, Gana, Zimbabwe, Nizeriya, Kenya. Tubabukanfajamana kelen

de b'a la, n'o ye Kameruni ye. Nka hali o jamana in kono, baara be ke ni tubabukan ni angilekan ye nogon fe.

- Mali benn taa Afiriki jyoro fa basiketi kupudimoni fila la :

Mali musomannin minnu si te teme san 17 kan ani cemannin minnu si te teme san 17 kan, olu be taa diye nogondanba kene kan basiketi la Esipani jamana kan. A be damine Zuwenkalo tile 22 k'a kunce zuluyekalo tile 3, san 2016. Mali cemanninw be kulu Bla. Unjamana jana saba be nogon soro : Arizantini, Esipani ani Lituyani. Musomanninw be ke kulu D la. Olu fana ni jamana jana saba be nogon soro : Esipani, Berezili ani Pôritigali. Musomanninw ta be ke u danma, nka u bee be ke jamana kelen kan.

- Mali negegirintaw ka kupudimali

benn ke : Nin benn ke a siye folo ye

negegirintaw ka kupudimali ka ke

Mali kono. Ngondannaw be na ka bo

marabolo 5 kono : Kayi, Bamako,

Kulukoro, Segu. Cew be kilo 56, 62, 69, 77, 85, 94, 105 ani ko ta. Musow be kilo 48, 53, 58, 69, 75 ani ko ta. Mali negegirintaw ka tonba sigira senkan san 2007. Uka kupudimali be ddamine mekalo tile 1 k'a kunce a tile 2, denmisew ka nejajekoyero «karefuri» la Bamako.

«AMAP» kuntigi
Usumani Mayiga

Kanw kunnafonisebenw
baarada kuntigi
Jlanze Samake

Kibaru

BP : 24 - Telefoni : 20-21-21-04

Kibaru Bugufiye Bosola
Bamako - Mali

Sébennijekulu
Mahamadu Konta,
Dokala Yusufu Jara

Labugunyoro : AMAPU gafedilan
baarada

Azizi Wondéry ye alibomu kura bō bən ni lafiya kan

Donkilidala Azizi Wondéry ka alibomu kura jirala jama na a ka nənajé do senfawé awirilikalo tile 16 san 2016. A ye sinafokan ni sinafobala kē nənajé duman ye alibomu in kono. O donkili de ye «Yewo yiri». Sinafokan don; a koro ye bamanankan na, an ka je ka wuli. A b'a nini Afiriki jamanakuntigwé fe, u k'u sebe don u ka jamanaw taanebaaraw ma.

Donkili 14 bē alibomu in kono; nka donkili 3 b'a la, minnu tē erege ye. A labenni musaka bennna sefawari miliyon 3 ma. Mogo min y'a déme kosebè donkiliw farali la pogon kanka ben ni folisen ye, o ye Manjuli ye. Ale ye Faransi jamanaden ye, min sigilen bē Mali kono yan.

Azizi Wondéry togo yere ye Cekura Kone. Abangera Furu, Kajolo sekélikilé kono Sikaso mara la san 1960 marisikalo tile 19. Nka an be don min na a sigilen bē Lasa, Bamako. A ye alibomu hake min bo, o mumé ye 5ye. Folo bē wele «Cama-Cama». O bora san 1993; filanen ye «A jagamina bē bē tunun»; sabananye «Turubutu Mani». O bora san 1998; naaninan ye «Ceba ni Babenba». O bora san 2009; duurunan ye «Yewo Yiri». O bora san 2016 in na.

Arasitako daminenia Afiriki kono san 1963 Eropi jamanana na; yen masake Hayile Selase tile la. Arasitaw ka folisen ye Erege ye; nka arasitaya



Azizi Wondéry

yere ye jogo ye. Ecopijamana na siya min bē wele Amarini, o bē mogo tilennen wele arasita. Azizi Wondéry yearasita ye. Aye eregekanukosebè. Ola a y'a nini ka taa eregeko nənajé a sun koro; n'o ye Zamayiki jamanana ye. A ye san 5 kē yen. A taara Senegali, k'a to yen ka Ganbi lasoro walasa a na se ka angilekan men. Ka soro kaa Moritani, Lasi Palimasi ari Baraseloni. Nin yorō fen o fen na, a ye waatiyan ke donitawla batondankawna sanni a ka se Zamayiki san 1983 waati la. A tonogonw de ye Wonderida a la baton kono. A yere ye Azizi fara o kan. Adonna donkilidajekulu

Bi ka fisa jamanakuntigi ma kosebè

Jamanakuntigi Ibrahima Bubakari Keyita koseginna Bamako ka bō furakeliyoro la Pari, Faransi jamanana na. A don na, minisirinémogo Modibo Keyita ni minisiri tow taara a kuben jamanakuntigi koro Modibo Keyita togola pankurunjiginkene kan Bamako-Senu.

Kene in kan, jamanakuntigi y'a jira, ko bi ka fisa a ma kosebè. K'ale tun taara ni dimi min ye, dogotorow y'ale opere k'o ta ka bō ale farila, ale keneman seginna. A k'a bē Ala fo k'a barikada. Ka Maliden bē fo.

Jamanakuntigi Ibrahima Bubakari Keyita y'a jira ko opereli in kera awirilikalo tile 12 san 2016 Pari Faransi jamanana na. A kuntaala benna lere 1 ani sanga 15 ma.

Tumutu ni Gundamu ce, sorodasi 2 fagara

Goferenaman ye laseli ke k'a jira ko Mali sorodasi 2 fagara ka kelen jogin Tumutu ni Gundamu ce sibiridon awirilikalo tile 23 san 2016. Binkannikelaw ye dankari u la Tinteluti; o bē Tumutu ni Gundamu ce. Sorodasi ninnu tun taalen bē ci dō la, u seginto bin kera u kan.

- n° 2 : Jamana yéremahoronyalenw ka tonba némogoba y'a jira kolakana ma sabati Mali kono
- n° 3 : Baloko numan : Ka sigidalafen duntaw matarafa walasa k'an ka baloko numan sabati (2)
- n° 4 : Batakiw

Maliden 146 genna ka bō Libi jamana kan

Kokanmañdenw kunko nənaboli minisiriso bē wulikajo suguya bē la walasa ka nōgoya don Maliden dabolo jugu la jamana kokan. O de koson Maliden 146 minnu minena Libi jamana kan yen faamaw fe k'u b'u gen, kokanmalidenw kunko nənaboli minisiriso nana n'u ye Bamako sibiridon marisikalo tile 26 san 2016. Goferenaman tun ye pankurun kelen bila a ka bolo kan o kama.

Tuma min na u sera Bamako, u kumbenna hadamadenya yiriwal lakana cakeda (saperi poniye) ani kokanmalidenw kunko nənabojekulu ka cidenw fe. O mogo 146 minnu nana, musow ni denmisenniw b'u la. Mogow yere b'u la minnu temeto tun don ka taa Eropu gun kan. Nka jama fanba tunbebaara la Libijamana kan yen. U minenen yanni taa ka k'u nofe ka na Mali kono, u ladoncogo tun ka jugu kosebè.

Osiatigela, uy'a nini kokanmalidenw minisiriso fe, Maliden to minnu b'olu koyen, uka dabali tige u fana laseli la jamana kono, sabula k'a fanba te dabolo numan kan. U y'a jira ko Libi ka gelén bi, o ye geleya dan ye. Kabini kele wulila yen ka Mohamari Kadafi faga san 2011, binkannikelaw bē ka dankari dunanw na sanga ni waati bē la.

Kokanmalidenw kunko nənaboli minisiriso fana yeeee lahidi ta, ko n'a ma dëse, Maliden to minnubé yen n'u b'a fe ka segin jamana kono, a bē dabali tige u nani n'a. Sabula kabini a y'o baara in damine san 2015, a sera ka na ni mogo 554 ye ka bō Libi jamana na. A sige folo tun ye mogo 180 ye, filanan mogo 170, sabanan mogo 58; naaninan min file nin ye, o kera mogo 146 ye.

Dokala Yusufu Jara

Baganlatolo kécogo numan

Baganlatolo te sabati waleyé dōw matarafali ko.

- I b'a fe ka misi suguya min latolo, k'o faranfasiya;
- Bagandumuni numan caman ka soro i bolokoro. Ola n'i ki i bē o bagandumuni in dilan, k'a ta setanburukalo la ka se okutoburukalo ma, i bē se ka nifenninnujini: sokala, bin, nökálaw, tigañaga, wosobulo, malonaga. Yorō dōw la baganlatololaw t'u wasa don nin fen ninnu na a tuma na, fo tasuma b'a bē jeni ka ban kungo kono san o san.
- Ka misiw san k'a damine utikalo la ka se desanburukalo ma, o b'a soro olu songo man ca waati min na.
- Ka misiw san k'a damine utikalo la ka se desanburukalo ma, o b'a soro olu songo man ca folo,
- Waaro caman ka soro i bolo,
- Ika baganw bē se ka dumuni suguya an'a hake min dun waati min na, k'o di u ma, walasa ka dumuni burujali bali,
- Soro ni musaka jatebōsében fana ka soro i bolo.

**Kibaruseben bē bō kalo
o kalo juma laban na.**

**Mogow bē se k'u hakili to
o waati la ka taa u ka**

**Kibarusebenw nōfe u
soroyorow la**

SAN 2016 AWIRILIKALO KIBARU KONKO

- n° 5 : Kalankene n° 163nan : Kan togrew Dukene n° 137 : Bamako komini woɔɔrɔ (3)
- n° 6 : Maakorobaro : Metere kunnasigiw (multiples du mètre) Bimetere (décamètre)
- n° 7 : Hijitaa la, taabolo kerékerénnenn dantigera pankurunko cakedaw ye